

KAUNO ARCHITEKTŪROS IR URBANISTIKOS EKSPERTŲ TARYBOS
POSĖDŽIO

**KAUNO NAUJAMIESČIO IR JO APSAUGOS ZONOS TVARKYMO
PLANO GAIRIŲ APTARIMO,**

įvykusio 2022-12-14 nuotoliniu būdu

PROTOKOLAS NR.154

POSĖDŽIO DALYVIAI:

Tvarkybos plano gaires pristatė Darius Kvedaravičius (KPD kancleris), Sandra Jeglinske (KPD).

KAUET nariai: Vilius Adomavičius, Gintaras Balčytis, Neringa Blaževičienė, Jolita Kančienė, Vaidotas Kuliešius, Vygintas, Merkevičius, Rimgaudas, Miliukštis, Gintaras Prikockis, Nerijus Stanionis, Dalius Šarakauskas.

Kiti dalyviai: Svaigedas Stoškus (Kauno KPD padalinio vedėjas), Audronė Ulevičiūtė (Kauno KPD), Laura Tarbūnienė (Kauno KPD), Vilma Karvelytė Balberienė (Kultūros paveldo skyrius), Rymantė Gudienė (paveldosaugos ekspertė), Nijolė Steponaitytė (paveldosaugos ekspertė), Linas Tuleikis (architektas).

Posėdžio pirmininkas: Miliukštis Rimgaudas

Posėdžio sekretorius: Jūratė Merkevičienė.

**KAUNO NAUJAMIESČIO IR JO APSAUGOS ZONOS TVARKYMO PLANO
GAIRIŲ APTARIMAS**

D.Kvedaravičius: Mes su kolege Sandra Jeglinske rūpinamės planavimo dokumentais. Jau baigiam parengti viešojo pirkimo dokumentus tvarkymo plano rengėjui atrinkti. Mūsų tikslas - kuo anksčiau pradėti kalbėtis, ne tada, kai vyks viešinimo procedūros - norim kuo daugiau išvalgų, informacijos, patarimų.

Esame čia tam, kad praneštume - esame starte, norime išgirsti, kas yra svarbu.

R.Miliukštis: Kodėl anksčiau buvo nutrauktas spec. plano rengimas? Juk naujamiesčio ribos jau patvirtintos.

D.Kvedaravičius: Projektas nesulaukė miesto valdžios pritarimo. Šiuo metu neturim tikslo keisti naujamiesčio ribų planą.

R.Miliukštis: Man įdomu, kaip Kauno architektai galės įsijungti į tvarkymo plano rengimą. 2013 - 2015 m. KAUET sudarytos darbo grupės pasiūlymų neklausė nei Kultūros paveldo (toliau- KP) centre, nei kitur.

Keista, kad programoje nenumatyti tyrimai - nesuprantama, kaip galima dirbti be erdvių analizių, esamos padėties fotofiksacijos.

S.Jeglinske: Buvo įvertinta, kad tyrimai užims labai daug laiko, o sprendiniai turi būti patvirtinti iki 2023 m. spalio pabaigos. Nėra rašoma, kad tyrimai negalimi.

R.Miliukštis: Gal tai klaida- reikia tyrimus įrašyti.

R.Gudienė: Per ankstesnius aptarimus siūlėm platesnio spektro tyrimus- neatlikti tyrimų neįmanoma- tai tiesiog privaloma.

D.Kvedaravičius: Neturime nuostatos, kad nereikia atlikti tyrimų.

R.Miliukštis: Rašoma, kad reikia remtis vertingosiomis savybėmis, o apie tyrimus nutylima.

S.Jeglinske: Apie tai buvo daug diskutuojama. Įvertinom bendrą situaciją- trumpą rengimo laiką ir palikom nuspręsti paties rengėjams.

D.Kvedaravičius: Rengėjas turės prisiimti atsakomybę.

R.Miliukštis: Rengiant senąjį naujamiesčio specialųjį planą buvę atlikta daug tyrimų.

D.Kvedaravičius: Senasis spec.planas bus perduotas rengėjui kaip papildoma medžiaga.

L.Tuleikis: Rengiant specialųjį planą 2013-2015 m. jam prieštaravo ne tik savivaldybė, bet ir dalis architektų bendruomenės.

Dabar gi ant svarstyklių padėti: kokybė iš vienos pusės ir laikas iš kitos pusės. Ar teko matyti 10 naujamiesčio urbanistinių gairių? Siūlau jas panaudoti rengiant tvarkybos planą.

R.Miliukštis: Gal galima būtų įsiterpti ir susipažinti su medžiaga prieš pateikiant ją konkursui?

D.Kvedaravičius: Medžiaga bus pateikta tik viešai.

R.Miliukštis: Keista. Mes ekspertų taryboje visada svarstom architektūrinių konkursų sąlygas, kad jos būtų kaip įmanoma geresnės.

D.Kvedaravičius: Mums tai būtų didelė pagalba.

D.Šarakauskas: Aš nesu paveldo specialistas, bet noriu išsakyti nuomonę. Nesuprantu, kodėl Kauno naujamiestyje carinis paveldas tapo prioritetu. Ar tarpukario modernios Architektūros idėja nėra svarbesnė už carinį mūrą?

Juk svarbiausia yra Nepriklausomybės dvasia, o ne iš carinės priespaudos išlikę tipiniai dviaukščiai. Kodėl tuos carinius pastatėlius saugom tolygiai su puikios Architektūros modernizmo pastatais?

S.Jeglinske: Tai irgi istorijos dalis.

D.Šarakauskas: Tai esminis ideologijos klausimas - kas svarbiau, ar okupanto raudonos plytos ar nepriklausomybės idėja?

L.Tarbūnienė: Kaunui šis naujamiesčio tvarkybos planas verkiant reikalingas, nes sąlygas jau rašom iš keistų dokumentų.

Tvarkybos planas nėra stabdomasis dokumentas, jis skirtas nurodyti, kaip saugoti vertingąsias savybes. Dabar kiekvienu atveju kreipiamės į KP centrą, atvyksta komisija ir sprendžia.

R.Gudienė: Privalo egzistuoti vertingųjų savybių gradacija.

D.Šarakauskas: Mūsų vertinimo skalė yra ydinga - paliekam tas pačias vertingąsias savybes kaip dabar. Carinis paveldas aukščiau modernizmo, nes jo daugiau.

R.Miliukštis: Spec. plano rengimas 2015 m. nutrūko, nes nepavyko susitarti su KP centru, dabar ta gradacija turėtų būti užfiksuota - cariniai pastatai turėtų tapti foniniais.

J.Kančienė: Dalius norėtų nugriauti visus carinius pastatus ir vietoje jų turėtų naująjį modernizmą.

N.Blaževičienė: Modernizmas kūrėsi ant carinių pagrindų, bet kitoje dvasioje. Tos vertingosios savybės turėtų būti vertinamos objektyviai, kad būtų aiški hierarchija. Jei ne karas ir okupacija 1940 m., vargu ar naujamiestyje būtų išlikę tų carinių pastatų.

V.Kuliešius: Konceptijoje ribotą požiūrį rodo teiginys, kad negalimas kontrasto principas. Juk esmė ne kontrasto architektūroje, o jos mastelyje.

Soboro ir karo muziejaus negalima vertinti viename lygmenyje.

L.Tarbūnienė: Vertingosios savybės turi būti visiems lygios ir vienodos.

Svarbiausias uždavinys - kaip sukurti tokį spec. planą, kuris būtų visada aktualus ir nereikėtų jo taisyti.

R.Miliukštis: Vertingąsias savybes galima tobulinti tik tyrimų būdu.

G.Priockis: Urbanisto darbas yra labai sudėtingas. Visi mes palaikom Daliaus nuomonę, bet Kaune be modernizmo yra ir sovietinio laiko ženklų-

pėsčiųjų gatvė. Mes neturim aiškių gairių kaip elgtis su sovietiniu paveldu - pvz. Laisvės alėja. Tam reikia architektūrinio- urbanistinio požiūrio.

Manau, plano rengėjams reikia palikti daugiau laisvės.

L.Tuleikis: Mes per daug rūpinamės fasadiniais, per mažai struktūriniais dalykais. Vailokaičio namas stovėjo kartu su sandėliuku anglims - spec. plane svarbu užnėmėti mastelio dalykus.

J.Kančienė: Vertingąsias savybes nustato KP centras, vertinimo tarybos neturi tiek laiko ir dažniausiai kliaujasi KP centro darbu.

R.Miliukštis: KP centro nebeliko, jis tapo KPD padaliniu,

D.Kvedaravičius: Kai kurie KP centro parengti aktai vertinami kritiškai. Yra skirtingi planavimo, projektavimo lygmenys. Vertingųjų savybių nustatymas - vertinimo tarybų prerogatyva. Specialiuoju planu negalime keisti vertingųjų savybių. Specialiajame plane yra nustatomos taisyklės teritorijoms, turi būti kuo mažiau dviprasmiškumų. Jis turi kuo ilgiau išlikti aktualus, kad nereikėtų jo kaitaloti. Pagrindiniai dalykai turėtų būti pagarba kontekstui ir masteliui.

D.Šarakauskas: Carinės architektūros ir tarpukario modernizmo santykis toks yra kaip baudžiamojo kodekso su manifestu. Turėtume siekti manifesto ir nenusileisti iki buitinių dalykų. Reikia siekti tolesnio matymo, o ne buhalterinių taisyklių rinkinio.

R.Miliukštis: Rengėjai turėtų pateikti savo programas.

D.Kvedaravičius: Tuomet reikėtų pradėti viską iš naujo.

D.Šarakauskas: Nustatomos taisyklės neturi būti buhalterinio lygio.

S.Jegliński: Man atrodo, svarbiausia problema tame, kad parengtas spec. planas nesikeistų. Mes savo darbe laviruojam tarp drąsos ir įstatymo. Konstruktyviam darbui turim padėti vieni kitiems įgyvendinti spec. planą, kurio nereikėtų koreguoti atsiradus mažiausiam pakeitimui.

G.Balčytis: Manau, kad turėtume atsakyti sau į klausimą - ar Kauno naujamiestis vystosi teisinga kryptimi ar reikia kažkokio kitokio požiūrio į jo vystymąsi? Kol kas atrodo, kad praėjus 100 metų nuo išskirtinių architektūrinių pokyčių atsiradimo Kauno centrinėje dalyje norim viską sustabdyti ir užkoncervuoti naujamiesčio vystymąsi, tarsi tai būtų muziejus. Mano manymu mes turime kuo sekėti, t.y. reikėtų plėtoti ir vystyti pirmos respublikos vykdytą kryptį - nebijoti vystyti miesto centro ir saugoti tai, kas iš tikrųjų yra vertinga. Nekviečiu beatodairiškai griauti nei carinės, nei kito laikotarpio statybos ar tuo labiau keisti urbanistinės struktūros, tačiau kvartalų viduje, o ir ne tik, yra daug menkaverčių pastatų, kurių vietoje galėtų atsirasti nauja architektūra, naujos

idėjos. Tarpukario architektai ir miestiečiai nebijojo naujų vėjų, todėl dabar turime tai, kuo didžiuojamės. Mums reikia tęsti šią paveldėtą miesto centro kūrimo kryptį, nebijoti kokybiškos drąsesnės ateities vizijos. Atsakingai įvertinkime ką turime ir drąsiai judėkime į priekį.

N.Blaževičienė: Norėčiau pasiteirauti, ar vietovardžiai turi paveldinį statusą.

R.Miliukštis: Yra sudaryta komisija šiems klausimams spręsti.

N.Blaževičienė: Nemanau, kad kaimiškas “Nemunaičių” kvartalo pavadinimas tinka naujam miesto centrui. Žymiai kontekstualesnis būtų “Žemoji Freda”.

R.Miliukštis: Šiuo klausimu dar reikia daug dirbti - net dabar rašoma “Ramybės parkas” vietoje “Senųjų kapinių”.

S.Jegliņske: Manau, kad naujamiesčio tvarkybos planas įkūnys viziją ir priemones jai įgyvendinti.

L.Tarbūnienė: Spec. plano sprendinius būtina integruoti į bendrąjį planą, nes šie planai kartais kertasi. Tai išspręstų daug problemų.

Neturim plano, kaip toliau vystyt urbanistiką.

R.Gudienė: Bendrojo plano sprendinius derina KPD.

J.Kančienė: Ar šiuos darbus finansuoja Kultūros ministerija?

D.Kvedaravičius: Ne.

Bendrasis ir specialusis planai turi būti tarpusavyje suderinti.

Skelbimas dėl viešųjų pirkimų bus paskelbtas viešoje erdvėje. Būtų gerai, kad pirkimuose dalyvautų ir laimėtų profesionali komanda.

Paraginkite kolegas dalyvauti !

R.Miliukštis: Visiems ačiū už įžvalgas ir pasiūlymus.

Posėdžio sekretorė Jūratė Merkevičienė